

KULTURNO PROPAGANDNI KOMPLET BR. 1, BEOGRAD, UTORAK, 20. JUN 2006.

Redakcija: Miloš Živanović, Saša Ilić, Tomislav Marković, Saša Čirić; Autor fonta Mechanical: Marko Milanković; E-mail: beton@danas.co.yu; Izlazi svakog trećeg utorka u mesecu.

Uvodna reč

Uredništvo **Betona** se okupilo oko stava da je savremenoj srpskoj kulturi neophodno kontinuirano kritičko skeniranje kako aktuelnih, tako i onih nažalost-još-uvek-aktuelnih pojava i fenomena.

Beton neće pokrivati samo književnost. Bavićemo se preispitivanjem generalnog kulturnog modela koji su literatura i naučni, publicistički i javni diskurs izgradili u poslednjih dvadesetak godina.

Verujemo da među građanima ove države ima dovoljno onih kojima je dosadilo da čitaju vesti o sumnjivim robno-novčano-moralnim konkursima, nagradama, laureatima i promocijama knjižica raznoraznih skribomana. Verujemo da ima dovoljno onih koji repove diktatorskog režima na svim poljima doživljavaju kao realne i preteće prepreke normalnom životu i radu.

Leto je kišno. Uprkos kolebljivom vremenu, beton se ipak najbolje lije na temperaturama između 5 i 30 stepeni. Nema nam druge, prokleta avlija se mora betonirati.

Redakcija **Betona**

MIXER

Piše: Saša Ilić

OPSADA SRPSKE KNJIŽEVNOSTI JUČE, DANAS, SUTRA

Memorandum SANU i srpski književni eksperiment devedesetih godina

JUBILEJI I NACIONALNO SEĆANJE

Prošlo je dvadeset godina od objavljivanja Memoranduma SANU (1986), devetnaest godina od VIII sednice CK SKS (1987) i sedamnaest godina od „događanja naroda“ na Gazimestanu (jun 1989). Krajem osamdesetih godina imali smo dva jubileja: dva veka Vuka i šest vekova od Kosovske bitke. Ovo je zgodan početak jer u neku ruku olakšava uvođenje teme *nacionalne memorije*, bilo da je u pitanju književnost, obrazovanje, istorija ili politika.

Svi ovi datumi i događaji operišu na način koji obezbeđuje iluziju da se nešto ponovo rađa ili reaktualizuje, da je to nešto od vitalnog značaja za naciju i da se to *preklapa* s tačkom u nacional-

tem našao u rukama novinara *Večernjih novosti*. SANU je najpre negirala svoje autorstvo, da bi potom stala iza ovog dokumenta, uključujući se preko jedne grupe svojih članova u politički život Srbije i Jugoslavije. Osnovna pretenzija Memoranduma SANU bila je da u jednom času postane nacionalni program, iznoseći na sto *srpsko pitanje*. Mnogi će reći, pa kakve to ima veze s književnošću, ali pažljivo čitanje tog teksta ponudiće im odgovor. Naime, Memorandum je pokušao sveobuhvatno da rezimira položaj Srba u SFRJ, kao i pitanje njihovog jezika, pisma i književnosti. Nastojeći da ukaže na opštu ugroženost nacije, Memorandum je progovorio i o temama koje su ostale izvan receptivnog horizonta kritike i historiografije, a to su pitanja potiskivanja srpskog jezika i ćirilice, kao i dezintegracije srpske književnosti.

Očigledno je da se 1992. godine sa objavljivanjem *Antologije srpske proze postmodernog doba* Aleksandra Jerkova, te smrću Borislava Pekića, emigracijom Mirka Kovača, Bore Čosića, Vidosava Stevanovića, povlačenjem Radomira Konstantinovića iz javnog života, dovršavao talas jedne kulturne i političke klime u Srbiji. Na toj sceni više nema ni Danila Kiša. Postavlja se pitanje šta to ima srpska književnost u tom trenutku. Dovoljno je da se prisetimo popularnosti Pavićevih knjiga iz tog perioda. Hazarsko pitanje

MIXER

Saša Ilić: Opsada srpske književnosti juče, danas, sutra

CEMENT

Saša Čirić: Čas dr Tulpa ili Kum 2

ŠTRAFTA

Tomislav Marković: Kako postati akademik
Slobodan Georgijev: Šta da se radi?

VREME SMRTI I RAZONODE

Tomislav Marković: Haiku se saginjati neće

BULEVAR ZVEZDA

„CRNČEVIĆ, Branislav Brana“

BLOK BR. V

Processor & Seljak & Rašid: Čudovište iz kiselog kupusa

ili „obnova vizantijskog romana“ ulazi u žižu interesovanja oficijelne kritike krajem osamdesetih i početkom devedesetih. O tome pišu Jovan Delić, Jasmina Mihajlović i Aleksandar Jerkov. Sam Pavić, međutim, u to vreme otvoreno daje podršku novom srpskom rukovodstvu, politizujući svoju književnu temu.

Ovaj poetički i politički kolaps Milorada Pavića trajno će uticati na dalji tok razvoja srpske književnosti, a naročito proze. S jedne strane, degradiraće se samo Pavićevo delo, o čemu nas ovih dana izveštava jedna od prvih studija koje pretenduju da objektivno sagledaju književnu sudbinu ovog pisca, a s druge strane ovakvi stavovi će bitno uticati na promotere Pavićevog dela koji će u tom periodu pokušati da nastave s proizvodnjom *nove* književne stvarnosti. U takvom vakuumu, na sreću pomenutih kritičara, pojavio se jedan pisac mlade generacije - Goran Petrović.

REČ KAO PERO LAKA

Roman *Opsada crkve Sv. Spasa* Gorana Petrovića, objavljen je 1997. godine. Pojava ove knjige brižno je ispraćena i unapred pripremana u javnosti. Glavna tema ovog Petrovićevog romana je, dakle, opsada. Iako je naizgled reč samo o jednoj, u ovom romanu naporedo egzistiraju najmanje tri opsade: prva je *opsada i pad* Žiče s kraja XIII veka, zatim *opsada i pad* Carigrada u vreme četvrtog krstaškog pohoda i, na kraju, *opsada i pad* srpskog naroda tokom ratnih godina 1992-1995. u Bosni. Dakle, memorijski potencijal Petrovićevog romana je veliki: on tokom čitave naracije insistira na vertikali opsadanja, od krstaša, preko „mnogostrašnog“ bugarskog kneza Šišmana, do NATO bombardera nad Bosnom. Pogledajmo najpre koji su istinski razlozi svih Petrovićevih *opsada*: mletački dužd skreće svoju vojsku na Carigrad u želji da se domogne čudotvornog ogrtača od deset hiljada pera koji bi mu obezbedio mladost i izlečenje od bolesti, dok knez Šišman opseda Žiču kako bi se domogao jednog čudotvornog andeoskog pera (inače, reč je o poklonu vizantijskog cara Teodora Laksarisa monahu Savi) koje čuva iguman manastira. Naposljetku ne saznajemo zbog čega NATO uništava populaciju ptica u Bosni. Čini se da on to čini prema nekom iracionalnom principu čiste destrukcije. Nije teško uočiti da se ovde istorijska vertikala uspostavlja pomoću simbola ptičjeg/andeoskog pera. Ipak, postavlja se pitanje ko se nalazi iza pera: svakako ne pisar/čovek, već anđeo koji je „u ono mitsko vreme“ bio neposredni darodavac pera. Anđeo je svakako spona s Logosom, te tako simbol pera u romanu *Opsada crkve Sv. Spasa* funkcioniše kao lokus jezičke memorije. Stoga Petrovićev narator uoči pada Žiče izgovara više nego signifikativnu rečenicu: „Na vama je sušte reči da spasete!“ Dakle, ko je, odnosno šta je to istinski opsadeno u Petrovićevom romanu? Da li su to monasi? Ili spomenici kulture? Ili možda eko sistemi? Ne, opsadene su reči, odnosno jezik, odnosno samo nacionalno biće što se na osnovu stepena ugroženosti jedne nacije, ukoliko postoji takva skala, može rangirati veoma visoko.

OVAJ POETIČKI I POLITIČKI KOLAPS MILORADA PAVIĆA TRAJNO ĆE UTICATI NA DALJI TOK RAZVOJA SRPSKE KNJIŽEVNOSTI, A NAROČITO PROZE

noj memoriji kojoj koncentracija simbolike obezbeđuje snagu *nacionalne istine*.

Odnos prema kategoriji *nacionalne istine*, ustanovljenoj u ovom periodu, od Memoranduma, preko političkih događaja, proslavljenih jubileja, te „progovaranja naroda“ na stranicama *Politike*, u glasovitoj rubrici „Odjeci i reagovanja“, biće jedna od glavnih smernica za oblikovanje javnog mnjenja, a posredno i za kreiranje književnih poetika tokom devedesetih godina.

MAGIČNO KRUŽENJE DOKUMENATA

Memorandumu SANU je dokument koji se vrlo često pominje u javnom govoru, koji se, paradoksalno, danas veoma retko čita, ali čiji dometi su očigledni u recentnoj srpskoj prošlosti. Ovaj dokument je, kao što znamo, delo grupe akademika, a sudbina ovog teksta je u neku ruku književna, budući da se neznanim pu-

Da li ovaj motiv možda zvuči poznato? Pa da, odgovorićete, poznato nam je to iz *Hazarskog rečnika*. Hazari su nestali. Potom je Pavić rekonstruisao fundamentalni dokument o njima. Ne bez razloga, reč je o rečniku od „100 000 reči“ koji je bio uništen. Rečnik je takođe memorijski lokus, ali se on kao simbol vezuje za doba prosvetljenosti. Iza kreiranja ovakvih dokumenata stoje leksikografi, realni ili fiktivni svejedno.

Neki *zlobni jezici* setiče se činjenice da je ovakav motiv izrečen u Memorandumu SANU 1986. Čini mi se da je ovakav stav imao dalekosežan uticaj na način mišljenja i sagledavanja događaja u vreme građanskog rata u bivšoj Jugoslaviji. Totalno opsadno stanje srpskog naroda je u tom dokumentu prvi put izraženo jednim kvazinaičnim jezikom koji je pretendovao na *objektivnu* elaboraciju problema. Distribuiran preko medija u Miloševićevoj Srbiji, ovaj diskurs je obrazovao ideološku matricu o večnoj ugroženosti srpske nacije.¹ Pristajanje na takvu istinu motivisalo je Pavićevo navodno osvešćenje: „I ja sam Hazar.“

OPSADA - PRIČA NAJSTARIJA

Na kraju bih izveo nekoliko, ne zaključaka već uputnica za razmišljanje:

Roman *Opsada crkve Sv. Spasa* nastao je u vreme ratova i raspada stare Jugoslavije. Ovakav politički kontekst je i te kako mo-

guće dekodirati u ovom tekstu. S jedne strane, *Opsada* pledira postmodernu strategiju pisanja, iznoseći na površinu naracije problem pripovedanja, dok s druge strane, dajući tom istom problemu ontološku utemeljenost u motivu ugroženosti jezika, nacije i kulture, čini veliki korak u nazad.

Tema velikog zla u romanu se poistovećuje s antihrišćanskim i antisrpskim principom. U tom negativnom imenovanju zastupnici dobra su Srbi i hrišćani-pravoslavci.

Opsada je roman koji je nastao kao eho ratnih zbivanja u Bosni u kojoj je tokom četvorogodišnjeg rata grad Sarajevo, poput Žiće nekada, bio „podignut osamdeset hvati od zemlje“. Bio je pod srpskom opsadom. Bilo bi zanimljivo naporedno čitati Petrovićev roman s knjigama kao što su *Konačari* Nenada Veličkovića, *Sarajevo za početnike* Ozrena Keba, ili sa pričom Aleksandra Hemonja kao što je recimo „Montaža, atrakcija“. Tek u takvom kontrastu s tekstovima koji su nastajali s druge strane „naše opsade“ možda bi se bolje sagledalo Petrovićevo angažovanje u prilog nacionalnoj istini koja je proklamovana krajem osamdesetih godina.

U svakom slučaju, *Opsada* je dobro primljena jer se dugo čekalo na artikulaciju stava srpske književnosti povodom rata u Bosni. *Opsada* nas je amnestirala od svake odgovornosti i utoliko je sebi obezbedila povlašćeniju poziciju u domaćoj recepciji. *Opsada*

nam je potvrdila ono što su nam govorili i mediji svih ratnih godina: paradoksalnu činjenicu da smo pod opsadom.

Kritičari pre svega ističu apolitičnost i maštovitost Petrovićeve literature. Mihajlo Pantić zastupa tezu o *dominaciji mašte*, Vasa Pavković o *začaravanju* ovakvim pripovedanjem, a Aleksandar Jerkov ističe snagu *umetničke istine* koju brani Goran Petrović. Postavlja se pitanje da li je ta umetnička istina, koja se oglušila o osnovne etičke norme, održiva kao istina književnosti. Ukoliko bi neko jednog dana napisao priču o tome kako je Zoran Đinđić ubio Milorada Ulemeka, ali onako lepo, s dosta metafora, da li biste je vi prihvatili kao održivu književnu tvorevinu, iako vrlo dobro znate da se u realnosti dogodilo suprotno. Ja mislim da ne biste.

¹ Da rat za srpski jezik još uvek nije prestao dokazuje i nedavna odluka žirija NIN-ove nagrade da za najbolji roman u 2005. godini proglašeni azbučni roman Mira Vuksanovića *Semolj zemlja*. Karakteristično je da u obrazloženju ovakve odluke žirija piše da je reč o romanu koji *jedan mitski svet, bivši epski prostor, spasava od zaborava*. A opasnost koja pretila Vuksanovićevim rečima, opasnost koju su i članovi žirija prepoznali kao realnu, sam autor romana nazvao je „epidemijom dukljanitis vulgaris“. (vidi: NIN. Specijalni dodatak, 26. januar 2006, str. 4-5) Da rat za srpski jezik ne jenjava pokazuju i nedavne postreferendumske lingvističke rasprave koje su se povele u SANU.

CEMENT

Piše: Saša Ćirić

ČAS DR TULPA, ILI KUM 2

Milislav Savić: 30 plus 18, Rad, 2005.

Ovo je šaljivi tekst koji ima za cilj da poveća interesovanje za jednu (kad pre?) zaboravljenu knjigu.

30+18. Pa 48. Ali čega? „Portreta i priča“. Ne baš. „Priča“ je malo složenija, a nije priča, niti ima srećan ishod.

M. Savić je doktor srpske književnosti s disertacijom o krajiškom otkanju, epici i nasleđu. M. Savić je, ispostaviće se, posvećeni čitač, prevodilac i osvedočeni ljubimik kratkih prozaičnih formi, u prvom redu plaćenih javnih predavanja, svojih. Njegov uvid u istoriju nacionalne literature diktira jednako logika tržišne oskudice i vlastita neinventivnost. Otuda ničim izazvane mini studije o Vuku, Andriću, Iliji Vukićeviću... na dve do tri stranice, penetrirane manje ili više poznatim biografskim podacima i anegdotama, rigidnom bibliografskom selekcijom (Meša Selimović je prema Saviću autor jednog romana za koji je bitno da su ga anketari *Večernjih novosti*, a ne recimo svi poratni članovi NIN-ovog ži-

HARMONIKA MAGISTRALNE ODJEKUJE SA SVAKE STRANICE NOVOG TEKSTA, URAMLJENA FOTOGRAFIJA VOLJENOG PREDSEDNIKA ČAS JE ZAGARAVLJENA DIMOM I MUHOSERINAMA I OPLETENA PAUČINOM, ČAS OČIŠĆENA DO SUZA MASNE ŠANKERSKE KRPE-SUNĐERA

rija, proglasili srpskim romanom dvadesetog veka) i sve tako i u tom maniru. Ako niste znali, ništa vam se neće ni otkriti; a ako ponešto o ovlaš dotaknutom i znate, pitaćete se čemu takav brežijar opštih mesta, notorne faktografije, ličnog sviđa-mi-se izbora bez interpretacije.

Ono, istini za volju, takav tekstualni melanž i međuzanrovski kroki kritike i novinskog članka (uz pokoje nagađanje: I. Vukićević je *verovatno* bio profesor Bori Stankoviću u Vranju - kao da taj podatak ne može da se proveri) nije sastavljen bez literarnog i novinarskog talenta, pa ako i ne uvećava naše opšte znanje, odnosno ništa književno istorijski bitno ne govori o trideset odabranih preminulih autora (od Vuka i Dositeja do Kiša, Pekića i Selenića), govori o afinitetu ovog čteca i dotora.

Dr Saviću, veoma dirljivo, nijedna spisateljica nije zapala za čitalačko oko (iako na jednom mestu hrabro i duhovito primećuje da je Steriji u svoje vreme bilo lakše da ismeva više žene nego muškarce, jer tada nije bilo feminizma. Da, recimo da *Rodoljupci*, najnevažniji komad „mizoginog“ Vrščanina, potvrđuje da su žene i njihov oportuni, licemerni, praznoslovni patriotizam, kukavičluk, prevertljivost i glupost pojave koje je Sterija naj-voleo da izvrzne ruglu).

Ono što u ovoj hibridnoj knjižici doista može biti zanimljivo ne pripada modli „Pinki je video Tita“ (o piscima o kojima piše: „Nijedan nije živ, iako sam nekolicinu poznavao, a s nekima se i intenzivnije družio“; a evo i kako: za Andrićem je hteo da potrči dok je ovaj šetao, s Mešom je razgovarao nekoliko puta, Pekića je posetio dva puta u Londonu, Crnjanskog je upoznao u podmaklim godinama (ne svojim već Crnjanskog) itd.). Dakle, ne pripada im, ali se na takvu modlu naslanja: zanimljivost je u pogledu unatrag čitalačkog afiniteta jednog neonaturaliste koji se u devedesetim preobratio u pritežao fragmentarne forme i borhesovske mistifikacije lokalnog tipa. Tako smo posle solidnih fragmenta *Hleba i straha*, primanja i vraćanja NIN-ove nagrade (da li je i novčani deo nagrade vraćen, pita se zluradi deo duše moje), dobili Andrića i Crnjanskog, dakako dvojicu iz ove 30-člane grupe dr Savića, kao aktere parabiografskog špijanskog i triler romana u epizodi *Ožiljci tišine*. Koješta!

Zanimljivo je kako Milislav Savić, i kao doktor i kao pisac, t.j. i kao posvećeni poznavalac i kao zainteresovani čitalac-praktičar otkriva tragove postmodernizma diljem istorije naše, crnogorski re-

čeno, *maternje* literature. Sterijin *Roman bez romana* (dakako od dotorea su nadaleko sve hermeneutičke srsi i nedoumice kako uopšte napisati naslov ove Sterijine parodije i kakve sve implikacije sa sobom nosi određeni način imenovanja) prvi je srpski p.m. roman, dok je Šćepan Mali (historijska persona, ne lik Njegoševe drame) najradikalniji postmodernista jer se poigrava svojom biografijom (koristio je veliki broj pseudonima). Dakle, suočeni smo prvi put s neprocenjivim otkrićem tople vode i uspostavljanjem veza protoka vetra kroz šuplju cev izdubljenog drveta, snage plućnog potiska vazduha i milozvučja frulinog, ne dotoreovog (svojevršno para-kritičko sviranje Malaparteu). U isti mah on, kao svaki ketmanski majstor od formata (preporučujemo ga za dopisnog člana SANU, ili bar nagradu KPZS - ne Kazneno-popravnog zavoda, već nikad upokojene Kulturno prosvetne zajednice Srbije), čini duboki naklon svoj svojoj novoj, p.m. bratiji (sestrinstvo, mile seje serbske, videli smo, ne ceni baš mnogo kao spisateljice podobne za top 30), iako nije baš da je otvarao kafane sa S. Basarom, konsulom Vučje zemlje u Andrijevici 2, ili igrao tarot s prof. Pavićem koji bi za tu priliku bio obučen u muške haljine svog ženskog antipoda i jebao levim brkom odastraga Ludu tarot kartu.

- Ja sam vaš - veli on - ja sam postao poetički preobraćenik i sad vaš, sveznadar i suvereni gospodar svih pripovednih modela i stilsko-jezičkih registara.

No, harmonika magistrale odjekuje sa svake stranice novog teksta, uramljena fotografija voljenog predsednika čas je zagaravljena dimom i muhoserinama i opletana paučinom, čas očišćena do suza masne šankerske krpe-sunđera. Pesme se pišu da bi se „odvojila treba“ (eto i Vuleta Ž. tu negde) i taj nestašni Eros vazda lebdi, lebducka između knjige koju piše, pečata i predstavlja isključivo muškarca, i žene koja mirno čeka i oblaporno gleda The pisca. Tu je i teški uzdah „tuge duge“ zbog nemoći knjižne umetnosti (npr. nemoći da ubedi kafanskog mudrosera iz zavičajne palanke u vlastitu vrednost i uspeh), tu su i kafanski filozofi tragične provenijencije koje grubi režim, a potom i oni sami sebe, dotukoše alkoholom teškijem. O Ćorkane, o Švabice, tugo! (no nema ovde Švabice - propao nam turizam, tu su samo *Tri karte za Holivud*-dramaturgija, čup komitskog ujaka u varoši našeg vojvode gde se jarcaju blentavi, silovana lica s posebnim potrebama se tuku, dok iz njih bazdi podriguša, pivo i praziluk, momci na mostu između Kapije mere ukrućenost svojih penisa - ko će uspeti da na njemu ponese kofu punu vode hladne, stani, stani, Ibar vodo!...).

Tu je i bombardovanje, svakako, draž aktuelnog, gorka suza muška zbog ničim izazvanog tomahavka proviruje, a junački se škrgut zuba (relikvija od šesetosmaške junoške uspaljenosti za pravdu u svetu i na Crvenom univerzitetu Karl Marks-Štat ojačana samoubistvenom oporbom diktatoru poč. Slobi s mesta Ćmirkovićeovog doglavnika) utišano utkiva u blage pejzaže pitomog zavičaja. U zavičaj se odlazi retko (svega nekoliko puta službenim prevozom - videti tekst Dejana Mihajlovića u drugom broju novopokrenute i brzo pridavljene *Književnosti*), a na koji pada teška tamna noć (rekao bi sabrat iz duhovnog predgrađa i sportske kladionice u Ministarstvu kulture - Bora u Čorbi) koja će ugušiti tankočutnu ćutilnost ne više slavuju slatkog novog stila, već dotorea Hajda Džekića i posle Borhesa - Borhes-ovca.

KAKO POSTATI AKADEMIK

Saveti mladom piscu

Beton čestita Rajku Petrovu Nogu, Goranu Petroviću, Novici Petkoviću i Svetlani Velmar Janković kandidaturu za dopisne članove SANU i Miru Vuksanoviću kandidaturu za člana Akademije van radnog sastava.

Ti nisi ušao u književnost radi književnosti. Tvoj cilj je jasan: ulazak u Večnost na mala vrata. Rajske dveri nije tako teško pronaći kako to propovedaju isposnici i pustinjaci. Tačna adresa je Knez Mihailova broj 35 - zgrada srpske Akademije. SANU je lokalna verzija carstva nebeskog, bolju nemamo. Da bi dobio stanarsko pravo u domu besmrtnika moraš se strogo pridržavati pravila igre. Igra se zove *puzanjem do zvezda*.

Zlatno pravilo glasi: ne talasaj! Ne izazivaj bure čak ni u čaši vode. Najbolje je da pišeš tako da u knjizi ne kažeš ništa, ali da to ništa lepo zvuči. Da odjekuje u praznim glavama. „A što ti je knjiga po red i pučanstvo manje škodljiva, imaćeš više sjajnih i nerazumljivih kritika“ - Mirko Kovač.

Ne zaboravi da je put do SANU popločan književnim nagradama. Detaljan popis nagrada i uputstvo za njihovo dobijanje možeš pronaći u tekstu Predraga Čudića „Saveti mladom piscu ili književna početnica“. Ne budi naivan - da bi dobio NIN-ovu nagradu za najbolji roman godine nije neophodno da napišeš roman. Bitno je da si pravoveran, da ne pišeš antisrpske knjige u kojima bi blatio nebeski narod. Ti nisi obično bedno piskaralo, ti si žrec boginje Nacije koja je rođena u krvi etnički nepodobnih krvnih grupa. Ako poslušas moj dobronamerni savet možeš da objaviš i geografski atlas, ili udžbenik mikrobiologije, staviš žanrovsku odrednicu *roman* i NIN-ova nagrada te neće zaobići. Imaj na umu da nema žirija koji može odoleti pasosu s pečatom *Semolj zemlje*.

Budi uvek uz vlast, kao što su to vazda činile najumnije glave srpskog naroda u čijem društvu želiš da budeš. Ne osvrći se na moralističke pridike, nije sramota biti skutonoša ili dvorska luda. Trudi se svim silama da postaneš dvorski pesnik. Ako prinčevi od tebe naruče kakvo rodoljubno delce povodom dvestote godišnjice državnosti, to ništa ne smatraj nepristojnom ponudom. Udvo-

skog osjećanja društvene norme (Bezakonje) i, napokon, južnoslavenskog istorijskog djelovanja (Hajdučija)“, veli Slobodan Blagojević.

Ako želiš da ti ugled u elitnim krugovima poraste preko noći, najbolje je da se priključiš odboru za odbranu lika i dela kakvog nezaštićenog masovnog ubice, da štampaš njegove knjige i propagiraš njegovu genijalnu ideju sabornosti ovaploćenu u brojnim masovnim grobnicama. Ne zaleći se, izbor pravog krvnika je od najveće važnosti. Čečenski teroristi i piloti-samoubice iz Al Kaide ne dolaze u obzir. Štićenik mora biti pripadnik tvog naroda (ne zaboravi da si ti pisac iz naroda i da pišeš za narod, a ne za čitaoca), poželjno je da bude na poternici Haškog tribunala, da se nalazi u bekstvu i da je sve pokolje izvršio u ime velike ideje. Svoju delatnost proglasi za nastavljanje hajdučko-uskočke tradicije iz pozicije jataka i guslara.

Ako se odlučiš za univerzitetsku karijeru, pridržavaj se zlatnog pravila i brzo ćeš postati šef katedre. Pažljivo biraj nastavno osoblje držeći se uvek principa negativne selekcije. To je princip

stariji od svih nas, princip koji je preživio sve društvene i političke promene, pa nema mnogo smisla da se nešto tako žilavo menja ili, daleko bilo, iskorenjuje. Sem toga, ti si čovek od principa i čuvar tradicije.

Ukoliko imaš sreće, neko od tvojih predaka je u Drugom svetskom ratu sigurno bio na pravoj strani. Iskoristi političku klimu pogodnu za nacionalno pomirenje ulja i vode i poradi na njegovoj rehabilitaciji. Možda je tvoj predak bio u kvilinskoj vladi, možda je izbacivao iz škola nacionalno nepouzidane đake i nacionalno neispravne profesore, možda je zabranjivao pristup u srednje škole deci sa srčanom manom, kratkovidnoj i nagluvoj deci, možda je štutio srpsku krv i izrađivao rasne karte srpskih oblasti, ali danas to više nisu zločini.

Sve navedene savete nauči napamet, neka oni postanu *Dekalog* ispisan u tvom srcu. Sledi ih i postaćeš klasik još za života, tvoja besmrtna dela će ući u kanon srpske književnosti, a mesto u SANU će ti biti zagarantovano. Na kraju, moram da te upozorim na potencijalnu opasnost. Kada budeš ušao u dom besmrtnika verovatno će te povremeno mučiti sumnje da si dosegao Večnost. Ako iz dana u dan prisustvuješ sednici na kojoj Dragoslav Mihailović zahteva srbizaciju srpskog jezika, Mihailo Marković baca drvlje i kamenje po antisrpskoj propagandi, a prašina sedi u čošku i piše sećanja, ništa ne brini. To je siguran znak da se nalaziš u carstvu nebeskom po srpskoj meri. Možda ne baš u rajskom naselju, ali svakako u njegovom najbližem susedstvu.

ŠTA DA SE RADI?

Kontinuitet

Za sada je sve u najboljem redu.

Predsednik preuzima oružane snage, ministarstva se sele iz Državne zajednice SCG u Državnu zajednicu RS. Sistem opstaje, Srbija je sledbenik. Srbija će na jesen igrati u kvalifikacijama za evropsko prvenstvo u fudbalu u identičnim dresovima, i dalje ćemo navijati „plavi, plavi“. Skupština svih Jugoslavija biće pretvorena u muzej, Kusturica će i dalje biti jugoslovenski reditelj, srpska aviokompanija će se i dalje zvati Jugoslovenski Aero Transport.

Jednom uspostavljeni kontinuitet ne treba nikako prekidati.

Jedini kontinuitet koji je stvaran u zemlji u kojoj živimo jeste onaj koji se zasniva na lažima. U ime veličine, u ime dužine, u ime rodoljublja i u ime naroda, kontinuitet je osnova politike u Srbiji u poslednjih 17 godina. Elite su želele da kažu da ono što smo jednom osvojili na bojnopolju mora do kraja sveta da se uzima u obzir, to mora da bude naše.

Jedini kontinuitet koji je bio stvaran bilo je trajanje stalne pljačke. I hleba i jezika. Pljačka svih vrednosti, uništavanje svake pomisli da može biti drugačije, da se može vladati na drugačiji način. Dok je većina prebivala po kontejnerima (kontinuitet prebranja), oni, rodonačelnici kontinuiteta, oni su prebivali po tajnim računima na koje su skladištili pokradeno. Pokraden hleb i pokraden jezik.

Imamo veoma dinamičan proces. Preseljenje svih vrednosti iz opšte upotrebe na lične, tajne račune.

Predlažem sledeće korake. Delovati simbolički na polju promene trenutnog stanja, prekinuti lažni kontinuitet, pokrenuti politiku, na svim poljima, politiku prekida. Potrebno je ili potpuno zaustavljanje, pa pokretanje u drugom pravcu, ili, vežite se svi, molim lepo, pa ćemo naglo da zaokrenemo!

Prvo zgrade, one su važna stvar.

Zgradu *so called* Narodne skupštine koja se nalazi u ulici Kralja Milana iseliti, isprazniti i od nje napraviti skvot. Ne mora baš da bude skvot, može neki umetnički centar, recimo. Đorđe bi Bobić, gradski arhitekta, mogao da isprojektuje garažu u donjem delu jezive zgradurine koja je projektovana na isti način kao zgrada Centralnog zatvora. I spolja i iznutra. Dole garaže, javna korist, gore umetničke galerije, radionice, ateljei. Fasadu obavezno obojiti u trista boja, napraviti virtuelnu dogradu na vrhu zgrade i slično. Takav koncept bi značio da smo krenuli u ozbiljan zaokret. Gde bismo s poslanicima. Pa, njima bismo dali lepu, funkcionalnu i primerenu zgradu parlamenta svih Jugoslavija. Ta bi zgrada konačno postala Parlament Srbije. Tamo postoji parking, ne mora izabranik da prelazi ulicu, a za animaciju imaju oko kafanice i kafiće. To su primereni uslovi za rad.

GDE BISMO S POSLANICIMA. PA, NJIMA BISMO DALI LEPU, FUNKCIONALNU I PRIMERENU ZGRADU PARLAMENTA SVIH JUGOSLAVIJA. TA BI ZGRADA KONAČNO POSTALA PARLAMENT SRBIJE. TAMO POSTOJI PARKING, NE MORA IZABRANIK DA PRELAZI ULICU

Ima još posla za gradsku vlast. Moramo da se organizujemo i da tražimo od uprave grada da onu rupu u Knez Mihailovoj ulici, tamo gde je nekad bila zgrada SANU, bar na licitaciji ustupe čestitim preduzetnicima koji bi na polzu naroda sagradili nešto reprezentativno. Glupo je da toliki plac zvrji prazan u centru grada.

Ako će vojska postojati, a biće je sigurno, treba joj dati veliki plac negde oko Beograda, smestiti ih sve tamo, a u centru grada molim vas da se sprovede dekontaminacija i demilitarizacija. Beograd jeste tradicionalno bio vojna utvrda, ali, kažemo, taj kontinuum je neophodno prekinuti da bi se preživelo i krenulo dalje. Sve vreme smo zapravo živeli u vojnom utvrđenju, uniforma je bila narodna i svečana nošnja. Nije ni čudo da se „država smanjila“ kada je sva vojska bila u centru Beograda. Čuvare na granice, boje u gradove!

Gde će nas dovesti ovakav radikalizam ili budalisanje, reći će neko.

Krupne simboličke, pojavne reforme, u plemenskoj svesti mogu da izazovu brze promene.

Da li će se ovo dogoditi? To ne znam, ali znam da ako se ne desi, ako se ne napravi prekid, ako ne prodemo kroz politiku prekida, nećemo zapravo naći svoj kontinuitet. Pravi kontinuitet i hleba i jezika.

AKO ŽELIŠ DA TI UGLED U ELITNIM KRUGOVIMA PORASTE PREKO NOĆI, NAJBOLJE JE DA SE PRIKLJUČIŠ ODBORU ZA ODBRANU LIKA I DELA KAKVOG NEZAŠTIĆENOG MASOVNOG UBICE, DA ŠTAMPAŠ NJEGOVE KNJIGE I PROPAGIRAŠ NJEGOVU GENIJALNU IDEJU SABORNOSTI OVAPLOĆENU U BROJNIM MASOVNIM GROBNICAMA

rička književnost je umrla sa socijalizmom, a na njeno mesto ustoličena je plemenita briga za sudbinu svog naroda i slične „zvučne banalnosti“. Prigodnom delu daj odgovarajući naslov, na primer *Skela* ili *O prevođenju žednih preko vode*. Pažljivo odabran naslov već je polovina obavljene posla, to je cela stepenica na putu u kuću večnosti. Nastoj da naslove svojih knjiga uklopiš u vladajuću matricu nacionalno onesvešćene ideologije. „Jedan je ovdašnji pjesnik svoje tri knjige pjesama naslovio *Zvjerinjak*, *Bezakonje*, *Nova hajdučija*. On je nesvesno pronašao najpotpuniji izraz za opis južnoslavenskog neistorijskog osjećanja postojanja (*Zvjerinjak*), južnoslaven-

Izdavačko preduzeće „Nerodna knjiga“ nudi sabrana dela domaćih klasika po najpovoljnijim cenama.

SABRANA DELA Mihajla Pankića Alasa

- *Hronika Slobe*
- *Ne mogu da se setim jedne prepečenice*
- *Šoder u Berlinu*
- *Guzzle*
- *Čitanje sode: srpske priče o špriceru*
- *Iskušenja zgaženosti*
- *Novobeogradsko piće*
- *Posle vutre: izabrani i novi tripovi*
- *Novobeogradski sindrom*
- *Šta gađam i šta me pogađa*
- *Sedmi san rošave*
- *Novi prilozi za savremenu srpsku gastronomiju (majonez, urnebes, kečap)*
- *Vasa, Mika i ostala menažerija*
- *Fraktura keksa*
- *Ako je ko gubav*

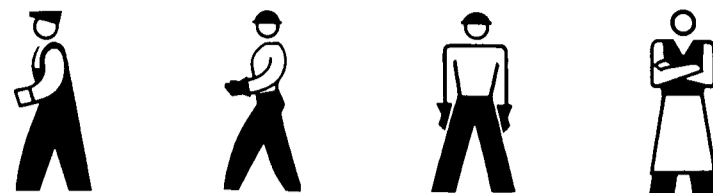
PLAĆENI OGLAS

VREME SMRTI I RAZONODE

Piše: Tomislav Marković

HAIKU SE SAGINJATI NEĆE

(Lirske minijature Vojislava Koštunice)

Gluvo doba moći

Sove na grani
pevaju k'o slavuji.
Slušam, beležim.

Zadah duše u nosu

Miris tamjana
golica mi nozdrve.
Samo da ne kinem.

Savršeni raspored

Vrabac u ruci,
Mladić na grani.
Sve je na svom mestu.

Vimblon - Sheveningen

Teniska lopta
bludi levo, pa desno.
Dvosmerna saradnja.

Positivna geografija

Srbija na moru,
Crna Gora na Dunavu,
SCG na Marsu.

Ditiramb

Javlja mi Rade
da je Čeda uhapšen.
Život je lep.

Nebeska jerarhija

Bog je na nebu,
premijer na zemlji,
Đinđić pod zemljom.

Tike, tike, tačke

Gledam u jednu tačku,
a svi misle da buljim u prazno.
Uživam u životu.

Kultura zaborava

Na ispovesti
izdade me pamćenje,
strani plaćenik.

Zen 1

Kosmet je šiptarski
i ostaće srpski.
Putem neprohoda.

Izgubljen u samoposluzi

Mediji me traže,
mene nema pa nema.
Bože, gde li sam?

Svetski bol

Ko ide u crkvu
kod lekara ne ide.
Zašto me boli zub?

Izbeglice iz mozga

Sastanak Vlade.
Šta to moje misli rade
među sovama?

Kao dan

Na Vladi se priča
samo o opstanku Vlade.
Je li to jasno?

Zen 2

Semolj je srpski
i ostaće srpski.
Jaka uteha!

BULEVAR ZVEZDA

Piše: Redakcija **Betona**

CRNČEVIĆ, BRANISLAV BRANA

CRNČEVIĆ, Branislav Brana (Ruma, 8. II 1933), najpre književnik, potom scenarista, pa publicista, zatim politički komentator, onda ratni huškač, pa patriota-profiter, naposljetku pisac nekrologa za preminule saborce i počasni saradnik Službe. Na književnu scenu je stupio pod pseudonimima Vinon Rumski i Branislav Bip. Jedno vreme je radio kao službenik predstavništva zrenjaninske pivare. Od tih dana datira i njegova sklonost ka satiri i dečkoj literaturi. Bio je urednik *Ježa* i *Malog ježa*. Objavljivao je aforizme uglavnom na temu karakterologije Srba, problema male države i ratnog dezerterstva. Mihiz ga je u časovima kafanskog pijanstva poredio s Aristofanom i Juvenalom, a jednom prilikom ga je okarakterisao kao „borca za najstarije i najviše vrednosti: istinu, pravdu, slobodu, čestitost, narod.“ Zaista, Vinon Brana Rumski se tokom osamdesetih i devedesetih svrstao u red *najvidenijih* boraca. Drugovao je s Arkanom, Slobodanom Miloševićem, Radovanom Karadžićem, Miroslavom Toholjem i Momom Kaporom. Na početku devedesetih obavljao je poslove od državne važnosti: koordinirao je distribuciju naoružanja Srbima u Hrvatskoj, a sve to preko Matice iseljenika čiji je predsednik postao u međuvremenu. Pisac pripovetke „Bosonogi i nebo“ intenzivno je pratio i komentarisao političke događaje u svojoj kolumni „Srpska posla“. Tako se satira nekadašnjeg književnika pretvorila u oružje za otkrivanje i lociranje neprijatelja srpskog naroda, kao i za njegovo naknadno uništenje. U jednom trenutku Vinon Rumski je postao najva-

žniji politkom Memoranduma, a njegove lekcije iz nemorala i danas možemo da čujemo preko televizijskog programa, najpre RTS-a, potom Pinka, kao i TV Stankom. Kao i Radovan Karadžić, autor je izdavačke kuće IGAM. O njemu postoji sve obimnija literatura u transkriptima Međunarodnog tribunala u Hagu.

BLOK BR. V

